

15

Na osnovu člana 90. stav 1. i 3. Ustava Hercegovačko-neretvanskog kantona, Skupština Hercegovačko-neretvanskog kantona na sjednici održanoj 23. decembra 1996. godine, donosi

ODLUKU

O PROGLAŠENJU USTAVA HERCEGOVAČKO-NERETVANSKOG KANTONA

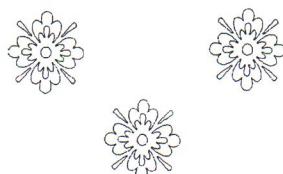
I

Proglašava se Ustav Hercegovačko-neretvanskog kantona koji je usvojila Skupština Hercegovačko-neretvanskog kantona na sjednici Skupštine održanoj 23. decembra 1996. godine.

II

Ustav Hercegovačko-neretvanskog kantona stupa na snagu u ponoć 23. decembra 1996. godine.

Broj: III-015-01/96 Predsjednik Skupštine
23. decembra 1996. god. Ivan Bender, dipl. iur. s.r.
Mostar



USTAV HERCEGOVAČKO-NERETVANSKOG KANTONA

I - USPOSTAVLJANJE KANTONA

Član 1.

Hrvati i Bošnjaci, kao konstitutivni narodi, zajedno sa ostalima ostvarujući svoja suverena prava uspostavljaju Hercegovačko-neretvanski kanton (u dalnjem tekstu: "Kanton").

Član 2.

Kanton je federalna jedinica Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: "Federacija") s posebnim režimom.

Teritorija i granice Kantona utvrđiće se posebnim propisom.

Član 3.

Ovim Ustavom uspostavljaju se organi kantonalne vlasti, osigurava zaštitu prava i sloboda utvrđenih Ustavom Federacije i ovim Ustavom.

Član 4.

Sastav svih organa vlasti u Kantonu i u općinama mora odražavati nacionalnu strukturu stanovništva Kantona, odnosno općine, ukoliko Ustavom Federacije nije drugačije utvrđeno.

Član 5.

Službeni naziv kantona je: Hercegovačko-neretvanski kanton.

Član 6.

Sjedište Kantona je u Mostaru.

Član 7.

Kanton ima grb, zastavu i pečat, kao i druge simbole o kojima odlučuje Skupština Kantona.

Za prihvaćanje simbola potrebna je većina glasova u Skupštini Kantona, uključujući većinu glasova bošnjačkih poslanika i većinu glasova hrvatskih poslanika.

Simboli Kantona upotrebljavat će se u skladu sa zakonom.

Član 8.

Službeni jezici Kantona su bosanski i hrvatski jezik.
Službeno pismo je latinica.

Ostali jezici se mogu koristiti kao sredstva komunikacije i nastave, u skladu sa zakonom.

II - LJUDSKA PRAVA I OSNOVNE SLOBODE**Član 9.**

U izvršavanju svojih nadležnosti Kanton:

a) preduzima sve potrebne mjere zaštite ljudskih i nacionalnih prava i sloboda utvrđenih Ustavom Federacije i predviđenim instrumentima Ustava Federacije i djeluje u skladu sa Ustavom Federacije i ovim Ustavom.

b) izvršava svoje nadležnosti vodeći računa o nacionalnoj strukturi stanovništva u svakoj općini.

gradu ili

Član 10.

Sve izbjeglice i raseljena lica imaju pravo slobodnog povratka u prebivališta iz kojih su prognani.

Sve osobe imaju pravo, u skladu sa federalnim i kantonalnim zakonodavstvom, da im se vrati sva imovina oduzeta u toku etničkog progona, kao i na nadoknadu sve imovine koja im ne može biti vraćena. Sve izjave i obaveze date i preuzete pod prisilom, posebno one koje se tiču odricanja od prava na zemlju i drugu imovinu, smatraju se ništavnim.

Član 11.

Sudovi i drugi organi kantonalne vlasti primjenjuju i poštju prava i slobode predviđene u aktima

navedenim u Ustavu i Aneksu Ustava Federacije.

Član 12.

Svi organi Kantona će, u okviru saradnje koju ostvaruju organi Federacije, ostvarivati saradnju sa međunarodnim promatračkim tijelima za ljudska prava osnovanim za Bosnu i Hercegovinu, kao i sa nadzornim tijelima osnovanim instrumentima navedenim u Aneksu Ustava Federacije.

III - SARADNJA SA OMBUDSMENIMA**Član 13.**

Organji Kantona i općina osiguravaju saradnju sa ombudsmenima.

Član 14.

Organji Kantona i općina će ombudsmenima, na njihov zahtjev, omogućiti ispitivanje djelatnosti bilo koje institucije Kantona ili općine, kao i bilo koje druge institucije ili osobe koje su negirale ljudsko dostojanstvo, prava ili slobode, uključujući provođenje etničkog progona ili održavanje njegovih posljedica, omogućiti istraživanja svih službenih dokumenata uključujući tajne, kao i sudske i upravne spise i omogućiti saradnju svake osobe uključujući bilo kog službenika, posebno u pribavljanju potrebnih informacija, dokumenata i spisa.

Kanton će ombudsmenu u izvršavanju njegovih funkcija omogućiti prisustovanje sudskim i upravnim postupcima kao i sastancima drugih organa, te pristup i kontrolu svih mjestu gdje su osobe lišene slobode, zatvorene ili gdje rade.

Organji Kantona i općina su obavezni razmotriti izvještaj ombudsmena i odgovoriti u roku koji on odredi.

IV - NADLEŽNOSTI KANTONALNE VLASTI**Član 15.**

Kanton ima sve nadležnosti koje nisu Ustavom

Hercegovačko-neretvanske županije-kantona

Federacije izričito povjerene federalnoj vlasti ili koje nisu Ustavom Federacije utvrđene kao zajedničke ovlasti Federacije i Županije a posebice za:

- a) uspostavu i nadziranje policijskih snaga koje će imati jedinstvene federalne odore sa županijskim oznakama,
- b) utvrđivanje obrazovne politike, uključujući donošenje propisa o obrazovanju i osiguranju obrazovanja,
- c) utvrđivanje i provedba kulturne politike,
- d) utvrđivanje stambene politike, uključujući donošenje propisa koji se tiču uređivanja i izgradnje stambenih objekata,
- e) utvrđivanje politike koja se tiče reguliranja i osiguranja javnih službi,
- f) donošenje propisa o korištenju lokalnog zemljišta, uključujući zoniranje,
- g) donošenje propisa o unaprjeđenju lokalnih poslova i dobrotvornih aktivnosti,
- h) donošenje propisa o lokalnim postrojenjima za proizvodnju energije i osiguranje njihove dostupnosti,
- i) utvrđivanje politike u svezi sa osiguranjem radija i televizije, uključujući i donošenje propisa o osiguranju njihovog rada i izgradnje,
- j) provedbu socijalne politike i uspostavu službi socijalne zaštite,
- k) stvaranje i provedbu politike županijskog turizma: razvoj turističkih resursa,
- l) financiranje djelatnosti županijske vlasti ili njenih tijela oporezivanjem, zaduživanjem ili drugim sredstvima.

Članak 16.

Sukladno Ustavu Federacije, Županija i Federacija odgovorni su za:

- a) jamčenje i provedbu ljudskih prava;
- b) zdravstvo;
- c) politiku zaštite čovjekove okoline;
- d) komunikacijsku i prometnu infrastrukturu;
- e) socijalnu politiku;
- f) provedbu zakona i drugih propisa o državljanstvu;
- g) useljavanje i azil;
- h) turizam;
- i) korištenje prirodnih bogatstava.

Članak 17.

Odgovornosti iz članka 16. Ustava mogu se izvršavati zajednički ili odvojeno, ili od strane Županije uz koordinaciju sa federalnom vlašću, sukladno odredbama Ustava Federacije i zakona.

Način ostvarivanja odgovornosti iz stavka 1. ovog članka Županija će s Federacijom uređivati na trajnoj osnovi.

Članak 18.

Županija može, sukladno zakonu prenijeti na federalnu vlast određene ovlasti iz svog djelokruga.

Zakon iz stavka 1. ovog članka donosi se dvotrećinskom većinom glasova, uključujući većinu glasova hrvatskih zastupnika i većinu glasova bošnjakih zastupnika.

Članak 19.

Županija može prenijeti svoje ovlasti na općine na svom teritoriju.

Županija će prenijeti na općinu na svom teritoriju ovlasti iz članka V.2.(2.) Ustava Federacije, ako to općina zahtijeva.

Županija će utvrditi izvore i način financiranja za prenesene ovlasti.

Županijska vlast će, u okviru prenesenih ovlasti, obavljati upravni nadzor nad radom općinskih tijela vlasti.

Članak 20.

Prilikom donošenja propisa koji se odnose na lokalnu samoupravu Županija je dužna na odgovarajući način konzultirati općinske vlasti.

V - STRUKTURA ŽUPANIJSKE VLASTI**A - ZAKONODAVNA VLAST ŽUPANIJE
SKUPŠTINA ŽUPANIJE****1. Opće odredbe****Članak 21.**

Zakonodavno tijelo Županije je Skupština Županije (u dalnjem tekstu: "Skupština") koja je jednodomna.

Članak 22.

Skupština se sastoji od 50 zastupnika.

Članak 23.

Nacionalna struktura zastupnika u Skupštini odražava nacionalnu strukturu pučanstva u Županiji u skladu sa izbornim zakonom.

Članak 24.

Zastupnici u Skupštini imaju dvogodišnji mandat.

Članak 25.

Zastupnike za Skupštinu biraju birači na demokratskim i neposrednim izborima, tajnim glasovanjem na cijelom teritoriju Županije sukladno Ustavu i zakonu.

Članak 26.

Prije izbora, svaka registrirana stranka koja sudjeluje na izborima objavljuje izbornu listu kandidata.

Zastupnici u Skupštini biti će birani sa vrha liste te stranke prema broju dobijenih glasova.

Zamjene za zastupnike vrše se od osoba koje slijede sa ostatka vrha liste.

Članak 27.

Svaka osoba s pravom glasa može biti birana za zastupnika u Skupštini.

Nespojive su funkcije zastupnika u Skupštini s funkcijom župana, zamjenika župana, članova Vlade i zamjenika ministra, te sudaca sudova Županije kao i drugih funkcija određenih zakonom.

Članak 28.

Skupština će biti sazvana prvi put najkasnije 10 dana nakon objave rezultata izbora.

Članak 29.

Skupština donosi poslovnik o svom radu.

Članak 30.

Skupština ima predsjednika i zamjenika predsjednika, koji se biraju između zastupnika Skupštine.

Predsjednik i zamjenik predsjednika Skupštine ne mogu biti iz istog konstitutivnog naroda.

Članak 31.

Skupština zasjeda javno, osim u izuzetnim okolnostima predviđenim poslovnikom, i objavljuje izvješća o zasjedanjima i odlukama.

Članak 32.

Županijski propisi stupaju na snagu kao što je u njima utvrđeno, ali po pravilu ne prije nego što budu objavljeni u službenom glasilu Županije.

Županijski propisi mogu se objavljivati i u službenom glasilu Federacije.

Članak 33.

Zastupnici u Skupštini imaju pravo na naknadu sukladno zakonu Županije.

Članak 34.

Zastupnici u Skupštini neće biti krivično gonjeni ni odgovorni u građanskom postupku za djela učinjena u vršenju svoje dužnosti.

Ni jedan zastupnik neće biti pritvoren ili uhićen od bilo kog tijela državne vlasti bez odobrenja Skupštine.

2. ODLUČIVANJE U SKUPŠTINI

Članak 35.

Skupština može zasjediti ako istoj prisustvuje većina zastupnika.

Odluke u Skupštini donose se natpolovičnom većinom nazočnih na sjednici Skupštine, ukoliko nije drugičije utvrđeno ovim Ustavom ili Poslovnikom Skupštine.

Članak 36.

Skupština dvotrećinskom većinom:

- a) priprema i usvaja ustav Županije
- b) donosi zakon o prenošenju ovlasti Županije na

Hercegovačko-neretvanske županije-kantona

općinsku ili federalnu vlast

c) smjenjuje župana i zamjenika župana, uključujući većinu hrvatskih zastupnika i većinu bošnjačkih zastupnika.

Članak 37.

Odluke koje se tiču vitalnih interesa bilo kog od konstitutivnih naroda u Županiji zahtijevaju suglasnost većine zastupnika u Skupštini, uključujući većinu hrvatskih i većinu bošnjačkih zastupnika.

Primjena odredbe iz stava 1. ovog članka može se zahtijevati većinom glasova hrvatskih ili bošnjačkih zastupnika nazočnih sjednici.

Ukoliko je većina preostalih zastupnika protiv primjene odredbe iz stavka 1. ovog članka osnovat će se zajednička komisija hrvatskih i bošnjačkih zastupnika radi razrješenja tog pitanja.

Ako komisija nije u mogućnosti to pitanje razriješiti u roku od sedam dana od pozivanja na odredbu iz stavka 1. ovog članka, pitanje će po hitnom postupku riješiti najviši sud Županije, ukoliko je to pitanje u isključivoj nadležnosti Županije.

Ako to pitanje nije u isključivoj nadležnosti Županije odluku donosi najviši sud Županije uz mogućnost žalbe Ustavnom судu Federacije.

Postupak pred sudom iz stavka 3. i 4. ovog članka uredit će se posebnim zakonom.

Članak 38.

Kada župan, u suglasnosti sa zamjenikom župana utvrdi da Skupština nije u mogućnosti donijeti propis po postupku iz članka 37. ovog Ustava, utvrđuje uz suglasnost s zamjenikom župana prijedlog tog propisa, i upućuje ga Vladi Županije da ga donese u roku od 7 dana.

Ovaj propis ostaje na snazi najduže 60 dana.

Ako vlada u roku od 7 dana ne doneće propis iz stavka 1. ovog članka, župan i zamjenik župana će ovaj prijedlog proglašiti važećim.

Ukoliko Skupština u roku od 60 dana od dana proglašenja propisa iz stavka 1. ovog članka ne usvoji ovaj propis, župan uz suglasnost zamjenika župana može raspustiti Skupštinu, s tim da se Skupština ne može raspustiti u razdoblju od šest mjeseci od prvog saziva.

Župan uz suglasnost zamjenika župana raspušta Skupštinu kad ona ne usvoji proračun Županije

najkasnije 90 dana od početka budžetske godine.

2. DJELOKRUG SKUPŠTINE**Članak 39.**

Skupština:

- a) priprema i usvaja Ustav Županije;
- b) bira i smjenjuje župana i zamjenika župana;
- c) potvrđuje imenovanje Vlade Županije;
- d) bira suce županijskih sudova;
- e) utvrđuje djelokrug županijskih i općinskih sudova;
- f) donosi zakone i ostale propise za izvršavanje djelokruga Županije;
- g) usvaja proračun Županije i donosi zakone o oporezivanju i na druge načine osigurava potrebito financiranje;
- h) provodi istrage i u tu svrhu može zahtijevati pribavljanje dokaza u vidu isprava i iskaza svjedoka, ne ulazeći u sudske ovlasti;
- i) donosi Poslovnik Skupštine;
- j) bira izaslanike Županije u Dom naroda Parlamenta Federacije iz reda zastupnika Skupštine, sukladno Ustavu Federacije;
- k) obavlja druge poslove iz svog djelokruga kao i one koje su joj povjerene;
- l) odobrava zaključivanje međunarodnih sporazuma s državama i međunarodnim organizacijama, uz suglasnost Parlamenta Federacije.

B. IZVRŠNA VLAST ŽUPANIJE**Članak 40.**

Izvršnu vlast Županije čine župan, zamjenik župana i Vlada Županije.

1. župan i zamjenik župana**Članak 41.**

U izboru župana i zamjenika župana, Klub hrvatskih zastupnika i Klub bošnjačkih zastupnika odvojeno kandidiraju po jednu osobu.

Izbor župana i zamjenika župana zahtijeva prihvatanje oba kandidata zajednički većinom glasova hrvatskih zastupnika i većinom glasova bošnjačkih zastupnika. Ukoliko zajednička kandidatura ne dobije potrebitu

većinu, klubovi će ponovno razmotriti kandidaturu za župana i zamjenika župana.

Članak 42.

Izabrane osobe će naizmjenično, po jednu godinu, biti župan, a zatim zamjenik župana u razdoblju od dvije godine.

Župan i zamjenik župana ne mogu obnašati tu funkciju više od dva uzastopna dvogodišnja mandata. Župan, predsjednik Skupštine i predsjednik vlade Županije ne mogu biti istovremeno iz istog konstitutivnog naroda.

Članak 43.

Ukoliko župan ili zamjenik župana umre, bude smijenjen ili prema mišljenju Vlade Županije usvojenom konsenzusom, trajno nije u mogućnosti izvršavati svoje ustavne dužnosti koje proizilaze iz njegovog položaja, postupak predviđen u članku 41. ovog Ustava provest će u roku od trideset dana Klub zastupnika koji je kandidirao osobu koja se zamjenjuje da bi se popunilo upražnjeno mjesto do kraja započetog mandata.

Župan ili zamjenik župana obavljat će obje funkcije tijekom razdoblja predviđenog u stavku 1. ovog članka ako prema mišljenju vlade Županije usvojenom konsenzusom, ovaj drugi određeno vrijeme nije u mogućnosti izvršavati svoje dužnosti.

Ukoliko oba mjesta ostanu upražnjena, predsjednik Skupštine obavljat će obje funkcije za potrebito razdoblje.

Članak 44.

Župan i zamjenik župana predstavljaju Županiju u okviru Ustavom i zakonom utvrđenih ovlasti.

Članak 45.

Župan je odgovoran za:

- imenovanje Vlade Županije,
- predlaganje sudaca županijskih sudova,
- proglašenje zakona koje donosi Skupština,
- davanje pomilovanja za djela utvrđena županijskim zakonom, osim za ratne zločine, zločine protiv čovječnosti i genocida,

- podnošenje zahtjeva Ustavnom Sudu Federacije, sukladno članku IV.C.10.(2) (b) i (d) Ustava Federacije,
- razmatranje izvješća ombudsmana i osiguranje suradnje tijela Županije s ombudsmانيا,
- provedbu politike i izvršavanje propisa Županije uključujući osiguranje izvršavanja odluke županijskih sudova i sudova Federacije,
- davanje preporuka i inicijativa iz oblasti županijskog zakonodavstva,
- staranje o ostvarivanju suradnje s tijelima Federacije,
- potpisivanje međunarodnih sporazuma u ime Županije,
- druga pitanja utvrđena ovim Ustavom i zakonom Županije, kao i poslove koje mu povjeri Skupština.

Članak 46.

Župan u suglasnosti sa zamjenikom župana imenuje i smjenjuje Vladu, predlaže suce županijskog suda, te predlaže amandmane na Ustav Županije.

Članak 47.

Zamjenik župana je odgovoran za:

- zamjenjivanje župana u slučajevima navedenim u članku 45. ovog Ustava,
- djeluje zajedno s županom sukladno članku 46. ovog Ustava,
- izvršavanje ovlasti povjerenih od župana ili Skupštine,
- pomaganje županu u provedbi politike izvršavanja županijskih propisa.

2. VLADA ŽUPANIJE

Članak 48.

Vlada Županije sastoji se od predsjednika, zamjenika predsjednika i ministara.

Predsjednik i zamjenik predsjednika, te resorni ministri i njihovi zamjenici ne mogu biti iz istog konstitutivnog naroda.

Vladu čine jednak broj članova iz reda hrvatskog i bošnjačkog naroda kao i određeni broj članova koje čine ostali.

Članak 49.

Vladu Županije i zamjenike ministara imenuje župan, uz suglasnost zamjenika župana, a potvrđuje Skupština dvotrećinskom većinom glasova.

Svako upražnjeno mjesto popunjava se istim postupkom.

Članak 50.

Vlada Županije se može smijeniti odlukom župana uz suglasnost zamjenika župana ili izglasavanjem nepovjerenja Vladi dvotrećinskom većinom glasova u Skupštini.

Župan smjenjuje ministre i zamjenike ministara na prijedlog predsjednika uz suglasnost zamjenika predsjednika Vlade.

Članak 51.

Vlada Županije odgovorna je za:

- a) provedbu županijske politike, predlaganje i izvršavanje županijskih Zakona i drugih propisa,
- b) izvršavanje odluka svakog županijskog ili federalnog suda i vršenje svake druge ovlasti povjerene Županiji od federalne vlasti,
- c) pripremu prijedloga proračuna,
- d) osiguranje suradnje Vlade Županije i ombudsmana,
- e) nadzor nad istragom i krivičnim gonjenjem u svezi s kršenjem županijskih zakona, kao i nad županijskom policijom,
- f) osiguranje da nacionalna struktura policije odražava nacionalnu strukturu pučanstva Županije, s tim da nacionalna struktura policije svake općine mora odražavati nacionalnu strukturu pučanstva te općine,
- g) vršenje drugih ovlasti utvrđenih ovim Ustavom ili drugim propisima.

Članak 52.

Vlada je ovlaštena donositi uredbe sa zakonskom snagom u izvanrednim okolnostima kad Skupština nije u stanju djelovati.

Propis donesen sukladno stavku 1. ovog članka prestaje važiti čim prestanu okolnosti zbog kojih Skupština nije bila u mogućnosti djelovati, a najkasnije 30 dana od njegovog donošenja.

Uredbama iz stavka 1. ovog članka ne mogu se derrogirati prava i slobode utvrđene Ustavom Federacije i ovim Ustavom.

Uredbe iz stavka 1. ovog članka Vlada donosi dvotrećinskom većinom uključujući većinu glasova članova Vlade iz reda hrvatskog naroda i većinu glasova članova Vlade iz reda bošnjačkog naroda.

Članak 53.

Župan i zamjenik župana, predsjednik i zamjenik predsjednika Skupštine, predsjednik i zamjenik predsjednika Vlade, ministri i njihovi zamjenici ne mogu biti krivično gonjeni niti odgovorni u građanskem postupku za bilo koju radnju učinjenu u obavljanju svoje funkcije bez prethodnog odobrenja Skupštine.

C) SUDBENA VLAST ŽUPANIJE**Članak 54.**

Sudbenu funkciju u Županiji vrše županijski i općinski sudovi.

Članak 55.

Županijski sudovi odgovorni su za:

- odlučivanje po žalbama na odluke općinskih sudova,
- rješavanje u prvom stupnju u krivičnim i građanskim stvarima utvrđenim zakonom Županije,
- odlučivanje o slučajevima utvrđenim ovim Ustavom,
- izvršavanje i drugih nadležnosti sukladno zakonu Županije.

Članak 56.

Odluke županijskih sudova donesene po žalbama na odluke općinskih sudova su pravomoćne i izvršne osim kada se radi o pitanjima koja se tiču Ustava Federacije, zakona i drugih propisa Federacije.

Članak 57.

Kada sud rješava po hitnom postupku po odredbi članka 37. ovoga Ustava sud Županije je dužan odluku donijeti u roku od 7 dana.

Članak 58.

Sudbena vlast u Županiji je samostalna i neovisna i vrši se na temelju Ustava i zakona.

Članak 59.

Sudovi u Županiji osiguravaju jednak položaj svim strankama u sudskim postupcima.

Članak 60.

Sudski postupci su javni ukoliko za određene izuzetne situacije zakonom nije drugačije određeno.
Sve presude javno se objavljaju.

Članak 61.

Skupština može, sukladno zakonu Federacije, propisati dopunska pravila kojima će se osigurati jedinstvenost postupka i osnovnih načela pravičnosti u sudovima u Županiji.

Sukladno pravilima iz stavka 1. ovog članka, svaki sud utvrđuje svoju unutarnju organizaciju.

Broj sudaca se utvrđuje posebnim propisima.

Članak 62.

Suce županijskih sudova predlaže župan u suglasnosti sa zamjenikom župana, iz redova uglednih pravnika, a bira ih Skupština većinom glasova, s tim da nacionalna struktura županijskih sudaca sudstva u cjelini odražava nacionalnu strukturu pučanstva Županije.

Članak 63.

Suci županijskih sudova bit će u službi do dobi od 70 godina, ukoliko ne podnesu ostavku, ili ne budu smijenjeni, iz razloga propisanih zakonom, konsenzusom sudaca Vrhovnog suda Federacije, odnosno većinom glasova hrvatskih i bošnjačkih zastupnika u Skupštini Županije.

Uvjeti i prestanak službe bit će određeni posebnim zakonom Županije.

Plaće i druge naknade sudaca ne mogu biti umanjene tijekom njihove službe na sudu Županije.

Članak 64.

Suci županijskih sudova biraju predsjednika suda iz reda sudaca tog suda sukladno zakonu.

VI OPĆINSKE VLASTI

1. Opće odredbe

Članak 65.

U općini se ostvaruje lokalna samouprava sukladno Ustavu, zakonu i statutu općine.

Članak 66.

Općina ima statut.

Statut općine i drugi propisi moraju biti u skladu sa Ustavom Federacije, ovim Ustavom i županijskim zakonodavstvom.

Članak 67.

Općina je nadležna za obavljanje poslova lokalne samouprave kao i obavljanje poslova koje na nju prenesu Županija ili Federacija.

U vršenju svojih ovlasti općina;

a) poduzima sve potrebne mjere u cilju osiguranja zaštite prava i sloboda utvrđenih u Ustavu Federacije i u instrumentima navedenim u dodatku Ustava Federacije i ovom Ustavu.

b) vodi računa o nacionalnoj strukturi pučanstva općine.

2. OPĆINSKA VIJEĆA

Članak 68.

Svaka općina ima općinsko vijeće.

Članak 69.

Broj vijećnika se utvrđuje statutom općine s tim da ih ne može biti više od 30.

Članak 70.

Općinske vijećnike na demokratski način biraju glasači na izravnim izborima na cijelom području općine. Svaki punopravni glasač mogući je kandidat za obnašanje dužnosti općinskog vijećnika. Mandat članova općinskog vijeća je dvije godine.

Članak 71.

Općinsko vijeće:

- a) priprema i dvotrećinskom većinom glasova usvaja statut općine,
- b) organizira izbor predsjednika općinskog vijeća,
- c) bira i smjenjuje općinskog načelnika,
- d) usvaja općinski proračun i donosi propise o oporezivanju i na druge načine osigurava potrebito financiranje koje nisu osigurali županijska ili federalna vlast,
- e) donosi poslovnik o svom radu,
- f) donosi druge propise o izvršavanju općinskih ovlasti,
- g) obavlja druge poslove u skladu sa zakonom.

Članak 72.

Općinsko vijeće zasjeda javno, osim u izuzetnim uvjetima predviđenim poslovnikom i vodi zapisnike o raspravama i donešenim odlukama.

Članak 73.

Općinski propisi stupaju na snagu kao što je u njima propisano, ali ne prije nego što budu objavljeni u službenom glasilu općine.

Članak 74.

Statutom općine se utvrđuje postupak i način izbora predsjednika općinskog vijeća.

3. OPĆINSKI NAČELNIK**Članak 75.**

Svaka općina ima općinskog načelnika.

Članak 76.

Općinskog načelnika bira Općinsko vijeće. Bliže odredbe o izboru općinskog načelnika se propisuju Statutom općine.

Članak 77.

Nespojive su funkcije općinskog načelnika i općinskog vijećnika.

Članak 78.

Općinski načelnik odgovoran je za:

- a) provedbu općinske politike, izvršavanje općinskih propisa i prenesenih ili delegiranih ovlasti od županijske ili federalne vlasti,
- b) osiguranje suradnje općinskih službenika sa ombudsmانيا,
- c) podnošenje izvješća općinskom vijeću i javnosti o provedbi općinske politike i svojim aktivnostima,
- d) staranje o organizaciji općinske uprave i njenom radu,
- e) rukovođenje radom općinskih službi i dužnosnika,
- f) imenovanje i smjenjivanje općinskih dužnosnika,
- g) konzultacije za izbor sudaca općinskog suda,
- h) pripremanje prijedloga koje razmatra općinsko vijeće,
- i) izvršavanje drugih ovlasti utvrđenih zakonom i statutom općine.

4. OPĆINSKI SUDOVI**Članak 79.**

Općinski sudovi osnivaju se zakonom Županije. Općinski sudovi financiraju se iz proračuna Županije.

Članak 80.

Općinski sud se osniva za područje općine. Za dvije ili više općina se može osnovati jedan općinski sud.

Članak 81.

Općinski sudovi imaju izvornu nadležnost za sve građanske i krivične stvari, osim ako Ustavom

Federacije, ovim Ustavom, zakonom Federacije ili Županije dio izvorne nadležnosti nije prenesen na neki drugi sud.

VIII USVAJANJE I STUPANJE NA SNAGU USTAVA I PRIJELAZNA RJEŠENJA

Članak 87.

Članak 82.

Suce općinskih sudova imenuje predsjednik suda Županije, nakon konzultacije sa općinskim načelnikom, vodeći računa o srazmјernoj nacionalnoj zastupljenosti uz potvrdu Skupštine Županije.

Zastupnici u svakoj Skupštini općine izabrani 1990. godine, čiji su mandati još uvijek važeći u najkraćem roku će izabratи općinska tijela vlasti u prijelaznom razdoblju sukladno Ustavu Federacije i ovom Ustavu. Tijela vlasti iz stavka 1 ovog članka obavljat će svoju dužnost do prvih općinskih izbora.

Članak 83.

Općinski suci bit će u službi do dobi od 70 godina života, osim ako ne podnesu ostavku ili ne budu u skladu sa zakonom smijenjeni konsečezom sudaca suda Županije.

Izbori, uvjeti i prestanak službe općinskih sudaca bit će određeni županijskim zakonom.

Članak 84.

Plaća i ostale naknade sudaca ne mogu biti umanjene tijekom službe u općinskim sudovima.

VII AMANDMANI NA USTAV

Članak 85.

Amandmane na Ustav može predlagati župan u suglasnosti sa zamjenikom župana, Vlada Županije, većina zastupnika u Skupštini ili većina hrvatskih ili bošnjačkih zastupnika u Skupštini.

Predloženi amandman na Ustav neće se konačno razmatrati u Skupštini prije isteka roka od dva tjedna nakon što je prvi put bio podnesen.

Predloženi amandman usvaja se dvotrećinskom većinom glasova zastupnika u Skupštini.

Članak 88.

Nijedna osoba koja izdržava kaznu izrečenu od strane Međunarodnog suda za bivšu Jugoslaviju i ni jedna osoba koja je optužena od strane tog suda, a koja se ne pojavi pred sudom, po njegovom pozivu ne može se kandidirati ili obnašati ni jednu javnu dužnost na prostoru Županije.

Članak 89.

Objavljeni rezultati popisa pučanstva iz 1991. godine koristit će se u proračunima koji zahtijevaju podatke o pučanstvu.

Članak 90.

Ustav Županije usvojiti će i proglašiti Skupština Županije.

Usvajanje Ustava zahtjeva dvotrećinsku većinu zastupnika u Skupštini Županije.

Ovaj Ustav stupa na snagu u ponoć onog dana kada ga usvoji Skupština Županije.

Broj: III-01-027-01/96. Predsjednik Skupštine
23. prosinca 1996. godine Ivan Bender, v.r.
Mostar

Članak 86.

Nijednim amandmanom na Ustav ne mogu se ukinuti niti umanjiti nijedno pravo i sloboda utvrđeni u članku II. A.1,-7 Ustava Federacije, niti promijeniti ovaj članak Ustava.